

Pesten?! 09:10 ✓✓

Vooraf: Iris

KRO-NCRV maakte het online spel Iris, zie www.helpiris.nl. Iris is een WhatsApp-spel, waarin leerlingen met Iris communiceren over haar persoonlijke situatie. Pesten staat in het gesprek centraal. Het spel duurt drie en een halve dag, je kunt met de klas af spreken het allemaal te spelen.

Reflecteer de dagen van het spel met de klas over de voortgang die iedereen maakt. Verdiep deze reflectiesessies over pesten met de volgende drie onderdelen, die los van elkaar, óf in combinatie gegeven kunnen worden. Kijk wat past bij jouw klas!

Onderdeel 1 | Introductie over pesten en gepest worden

In dit deel van de les ga je aan de slag met eigen ervaringen van de leerlingen en onderzoek je overeenkomsten en verschillen in pestgedrag.

Onderdeel 2 | Rollenspel – Pesten op school

In dit deel van de les gaan de leerlingen aan de slag met een rollenspel. Klassikaal wordt er een scenario uitgespeeld en bekeken hoe en waarom ieder personage op een bepaalde manier handelt.

Onderdeel 3 | Reflectie op pesten en gepest worden

In deze sessie bespreek je dat pestgedrag altijd ergens vandaan komt. Docent en leerling moeten samen aan de slag om pesten tegen te gaan. En misschien nog wel belangrijker; de leerling die gepest wordt, moet zelf óók aan de bak. Laat je niet pesten en neem het op voor jezelf!

Laten we beginnen!!

17:12 ✓✓

Gaan we doen!

17:12 ✓✓

Onderdeel 1 | Introductie over pesten en gepest worden

Bekijk met de klas het introductiefilmpje van het project 'Iris', of vertel over Iris. Zie www.helpiris.nl
Het kijken van het introductiefilmpje kan de start zijn voor het klassikaal beginnen met het spel Iris. Ook kan het zijn dat het spel al gespeeld wordt door leerlingen uit de klas, waardoor jij -als docent- er graag mee aan de slag wil gaan in de klas.

Introductie:

Pesten heeft twee kanten: pesten en gepest worden. Het is nooit leuk, maar komt toch heel veel voor. Als je individueel met leerlingen praat over pesten, dan zal iedereen antwoorden dat het niet okay is. Waarom gebeurt het dan toch zo veel?

Bekijk met de klas het filmpje over groepsgedrag:

Social Conformity - Brain Games (<https://www.youtube.com/watch?v=o8BkzvP19v4>)

Docenteninfo: De mens streeft van nature een groepsidentiteit na. Of je nu wilt of niet, de groep is altijd sterker dan het individu. Dit is de reden waarom het zo belangrijk is dit streven soms te doorbreken en de 'juiste' beslissing te nemen. De beslissing waarmee je echt een verschil maakt. Dit kan een leerkracht doen, een leerling die ziet dat een klasgenoot gepest wordt, of het 'slachtoffer' van pestgedrag kan zelf het verschil maken.

Ik pest, jij pest, hij/zij pesten, wij worden gepest...

17:12 ✓✓

1 Klassikaal gesprek

Bespreek het filmpje na. Wat vonden de leerlingen er van? Vraag de leerlingen of ze een verband zien met groepsdruk en pesten? Vraag de leerlingen hoe zij denken dat je sociale druk, of groepsdruk tegen kunt gaan. Hoe moeilijk is dat?

2 Het vergelijken van onze eigen pestverhalen

Pesten. Wat hebben wij allemaal meegemaakt, of gezien? En wat zijn de overeenkomsten in onze ervaringen? Dit gaan we in de komende les onderzoeken.

INDIVIDUEEL:

Iedereen bedenkt voor zichzelf een situatie waarin hij/zij werd gepest, heeft gepest, of heeft meegemaakt dat er iemand werd gepest.

Schrijf op:

- Wat gebeurde er?
- Wie waren er bij betrokken?
- Hoe voelde iedereen (alle betrokkenen) zich denk je?

Noteer ieder punt in één of twee steekwoorden.

- Is de situatie opgelost, zo ja; hoe?

Vervolgens zoekt iedere leerling een klasgenoot op. Ze vertellen elkaar hun verhaal.

Zometeen volgt een verdiepingsopdracht in viertallen; het duo kiest hier gezamenlijk één van de twee verhalen voor. Deze nemen ze mee naar de vervolgopdracht.

Vervolgopdracht in viertallen: 4

Ieder duo zoekt een ander duo op. Om de beurt vertelt ieder duo hun verhaal, iedereen luistert. Maak eventueel aantekeningen, want met alle informatie gaan we zo aan de slag! Bedenk voor beide verhalen een titel en schrijf de volgende dingen op:

- Hoe werd er in beide verhalen gepest?
- Wat werd er gezegd?
- Wat werd er gedaan?
- Omschrijf de 'pesters'.

Na het bespreken van de twee verhalen deel je de hand-outs uit. Hierop staat een 'Venndiagram'. (Leg evt. uit hoe een Venndiagram werkt aan de hand van het voorbeeld)

Klassikale nabespreking: 5

Ieder viertal gaat binnen de twee verhalen op zoek naar de verschillen én de overeenkomsten tussen beiden! Schrijf alle kenmerken van de verhalen in de cirkels. De dingen die in beide verhalen zitten, zet je in de overlap en de dingen die uniek zijn, bij elk verhaal in de eigen cirkel.

KLASSIKALE NABESPREKING:

1. Bespreek de uitkomsten:

Wat hebben jullie allemaal opgeschreven, wie wil er iets over zeggen?

Concentreer je vooral op de overlappende kenmerken.

Wat valt jullie op?

2. Reflectief:

Was het moeilijk om te doen?

Hoe zijn jullie begonnen?

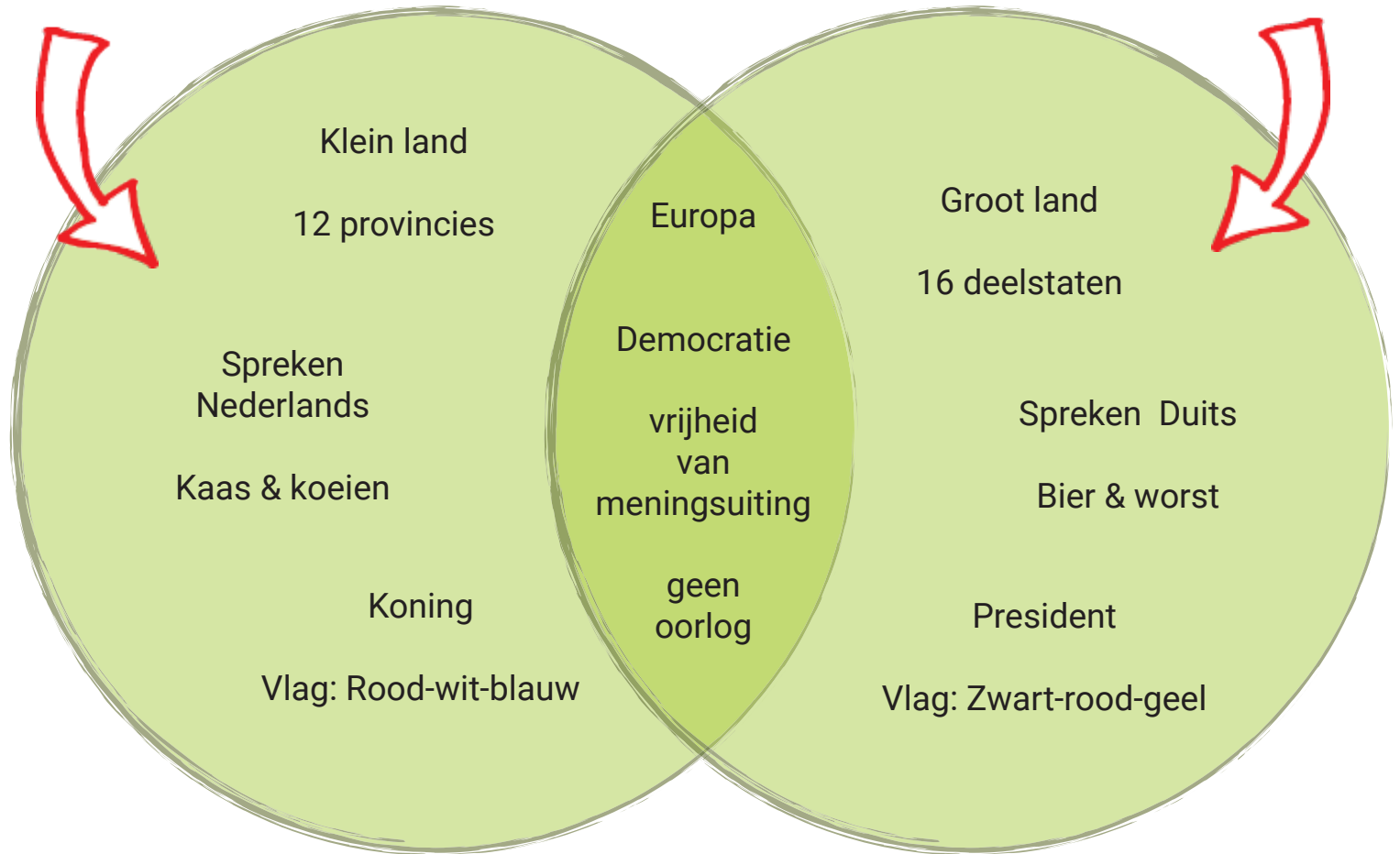
Was het lastig om overeenkomsten te vinden, of juist niet?

Voorbeeld Venndiagram
over Nederland & Duitsland:

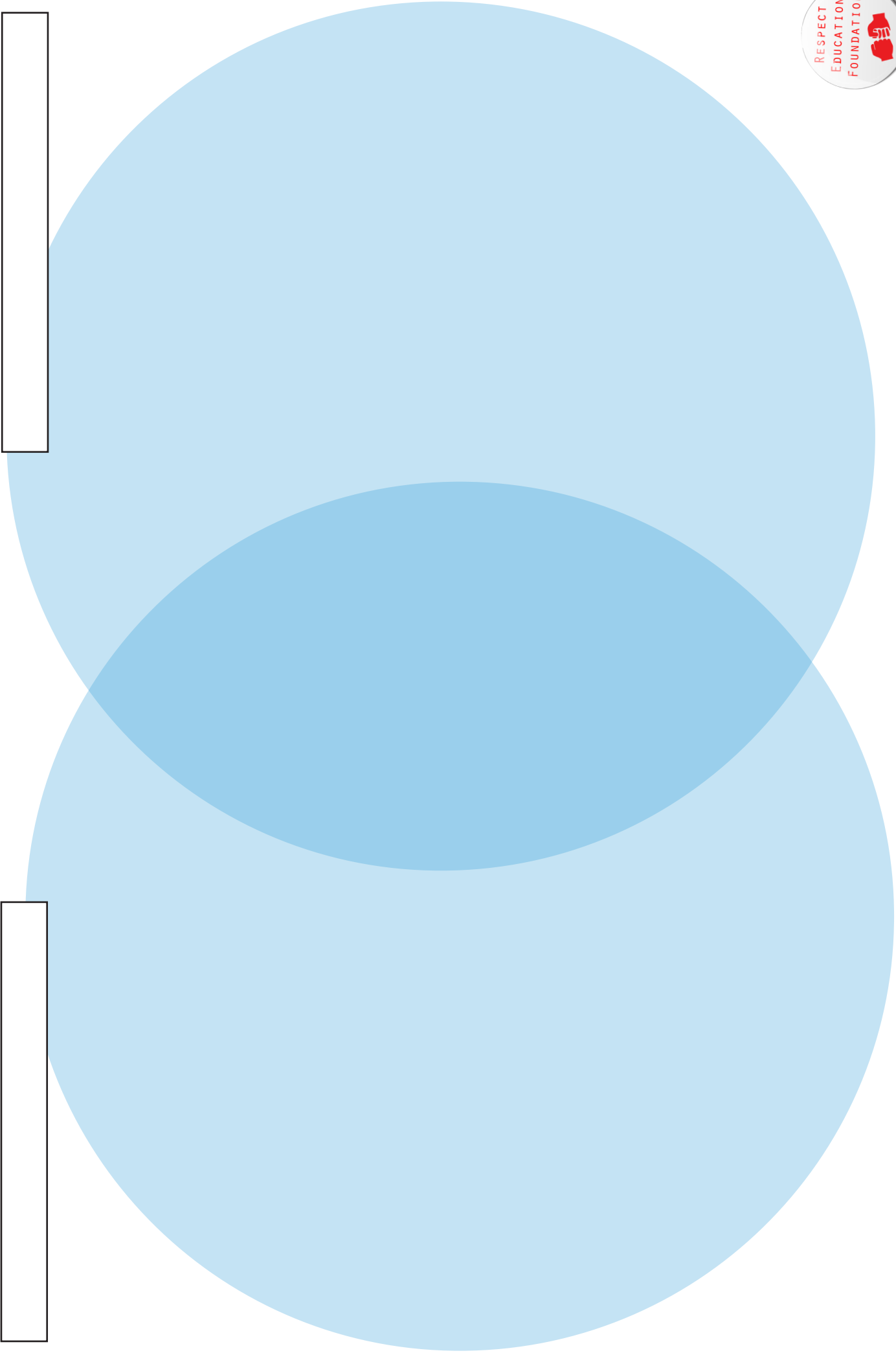
Gebruik een
Venndiagram om dingen te
vergelijken met elkaar.

Nederland

Duitsland

Handout Venn diagram

Onderdeel 2 | Rollenspel - Pesten op school

Introductie:

Met de klas gaan we een rollenspel doen. We hebben voor deze opdracht vier leerlingen nodig die de rollen gaan spelen. De leerlingen krijgen elk een 'Cue Card' die ze van tevoren bestuderen. Hierop staat de rol beschreven die ze moeten spelen. De rest van de klas is getuige van het rollenspel en geeft feedback.

Experiment - Let's get real!

17:12 ✓✓

1 Deel de Cue Cards uit en geef de leerlingen 5 minuten voorbereidingstijd om de kaart te lezen. De leerlingen mogen de kaarten van elkaar NIET lezen, dus stuur de leerlingen niet de klas uit.

2 Introduceer het rollenspel met de volgende tekst:

Dit zijn: Naomi, Samuel, Eline en Iris. Ze zitten in de tweede klas van de Havo. Iris en Eline komen Naomi en Samuel tegen in de kleine pauze in de gang...

... nu begint het rollenspel:

De leerling beginnen te acteren. Activeer de leerlingen en moedig ze aan om het helemaal uit te spelen. Als het moeizaam gaat, kun je er voor kiezen om het nog een keer door vier andere leerlingen te laten spelen, zonder commentaar te geven op de eerste groep. Zorg dat het een echte scène wordt.

3 Bespreek de scène klassikaal na:

Vraag eerst de leerlingen in de klas om te reageren. Wat denken ze dat er aan de hand is? Vraag goed door.

Vraag nu de spelers om te vertellen wie ze zijn en waarom ze hun rol op een bepaalde manier speelden. Laat ze de Cue Cards eventueel voorlezen.

Bespreek nu nogmaals met de klas hoe de scène is verlopen. Hoe zou je dit pestgedrag kunnen veranderen of tegen kunnen gaan? Wie zou er actie moeten ondernemen en hoe?

Optioneel: speel de scène nog een keer. Verander het in een scène waar pesten wordt gestopt. Hoe zou dit lukken?

Cue-cards

Naomi, 'Dader'

Je was op de basisschool goed bevriend met Iris, nu niet meer. Sinds de middelbare school ben je ineens populair. Dit vind je leuk, maar het maakt je ook erg onzeker. Je merkt dat als je maar genoeg aandacht op anderen vestigt (bijvoorbeeld op Iris en haar onzekerheden), niemand doorheeft dat jij zelf juist erg onzeker bent. Samuel is je vriendje, hij is gek op je en doet precies wat je zegt.

Het is kleine pauze. Jij en Samuel komen van buiten en lopen Iris en Eline tegen het lijf.

Iris 'Slachtoffer'

Je was op de basisschool goed bevriend met Naomi. Sinds jullie op de middelbare school zitten, is zij ineens populair en heeft ze de pik op je. Je bent een beetje aangekomen en daar ben je onzeker over. Naomi (en haar vriendje Samuel) pesten je hier erg mee. Gelukkig ga je wel leuk met Eline om. Ze is wat stil, maar ze luistert altijd naar je.

Het is kleine pauze. Jij en Eline komen van het toilet en lopen Naomi en Samuel tegen het lijf.

Samuel 'Meeloper'

Naomi is sinds een tijdje jouw vriendinnetje. Je bent stapelverliefd en als jullie samen zijn, is het heel erg fijn. Op school gedraagt ze zich soms anders en pest ze anderen zelfs. Je vindt dit eigenlijk niet ok, maar bent bang om Naomi kwijt te raken, dus doet wat zij van je vraagt.

Het is kleine pauze. Jij en Naomi komen van buiten en lopen Iris en Eline tegen het lijf.

Eline 'Vriendin van slachtoffer'

Je kan het goed vinden met Iris. Je weet dat ze gepest wordt door Naomi en haar vriendje Samuel. Je vindt dit lastig om te zien en zou willen dat het stopt. Helaas heb jij nooit een grote mond gehad en weet je totaal niet wat jij aan deze situatie kan doen. Je biedt Iris altijd een luisterend oor en zou willen dat je wat durfde te doen..

Het is kleine pauze. Iris en jij komen net van het toilet en lopen Naomi en Samuel tegen het lijf.

Onderdeel 3 | Reflectie op pesten en gepest worden

Introductie: Ga met de klas in gesprek over pesten. Hoe zouden wij ervoor kunnen zorgen dat pesten geen ruimte krijgt in onze groep? Bespreek wat leerlingen willen, denken en voelen zonder een betuttelend docentengesprek te voeren. Bespreek ook hoe je eigenlijk zou moeten handelen als je zelf gepest wordt.

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen respectvol met elkaar omgaat?
En misschien nog wel belangrijker; hoe moet iemand die gepest wordt handelen?

1 INDIVIDUEEL:

Laat iedere leerling individueel drie dingen opschrijven die ze belangrijk vinden in de omgang met elkaar. Één van de drie moet gaan over het handelen als je zelf gespest zou worden.

IN DUO'S:

Vergelijk de drie dingen die je hebt opgeschreven. Samen maak je een nieuwe lijst van drie dingen die volgens jullie belangrijk zijn in de omgang met elkaar.

Zorg weer dat er minimaal één afspraak/handeling bij zit voor iemand die gepest wordt.

2

IN VIERTALLEN:

Vergelijk in de groep van vier nogmaals de drie dingen die jullie hebben opgeschreven.

Als viertal maak je weer een selectie. Welke drie dingen vinden jullie in het viertal het meest belangrijk?

Ook hier moet er minimaal één afspraak/handeling overblijven voor iemand die zelf gepest wordt.

3

Haalbaar of gewoon fantasie?

4 KLASSIKAAL:

Vraag elk viertal om op te noemen welke drie dingen er uiteindelijk over zijn gebleven. Noteer deze op het bord. Bespreek deze punten en probeer voor ieder punt een afspraak te maken met de klas, waardoor dit gedrag niet meer voor zal komen. Geef ook ruimte voor commentaar; is alles wat we bedenken realistisch en haalbaar? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen zich eraan houdt? En wat doen we als iemand zich er niet aan houdt?

Zorg dat de oplossingen en ideeën van de leerlingen komen. Zo kun je op deze afspraken terugvallen als zich een incident voordoet in de klas.

Afronding:

De eerstvolgende les presenteert de docent de 'afspraken' en 'handelingen' die klassikaal zijn bedacht. Met deze set van afspraken gaat de groep vanaf nu met elkaar om.

Het zal soms voorkomen dat er iets gebeurt dat niet helemaal binnen de afspraken valt. Gebruik deze afspraken dan als startpunt van een groepsgesprek..

Goed gedaan!

17:12 ✓✓

